

CONSTANTA

APARE DUMINICA

Anul III. No. 118.

Constanța, Duminică 17 Decembrie 1895.

20 bani numărul

Cerem Drepturile Politice

Camerile s'au deschis în ziua de 7 curent. Majestatea Sa Regele, încongiurat de miniștrii și toți demnitarul Statului, în fața reprezentanților țării, a spus cuvântul Coroanei asupra situațiunii și lucrărilor ce sunt de făcut în această sesiune.

Întreg Mesagiul Regal nu conține nici un cuvânt asupra trebuințelor speciale ale Dobrogei, asupra dorinței Dobrogenilor de a se desființa legile excepționale ce-i ține departe de închiegarea definitivă cu Patria-mună.

De-atâtea repetate ori, organele oficiale ale poporului dobrogean, consiliile județiene ale ambelor districte, au așternut la picioarele Tronului aceasta cerere; atâtea întruniri publice s'au ținut în acest scop și atâtea numeroase delegațiuni, de locuitori de toate naționalitățile, s'au dus în București spre a cere emanciparea Dobrogei; atâtea ziare independente de dincolo, și toate cele locale, din Constanța și Tulcea, au insistat asupra încorporării definitive; cu un cuvânt, întreaga opinie publică, neinfluențată de politica zilei a partidelor politice, a cerut și s'a manifestat cu putere și insistență pentru contopirea definitivă:— ce mai așteapta cei de la centru ocarmuirei țării?

Văzut-au ei vre-o manifestație ostilă acestei idei, din partea vre-unui element al populațiunii locale? Nu. Este Dobrogea inferioară în cultura restului districtelor din țară? Am afirmat din contră, și nu ne-a combătut nimenea până acum. Pot fi Dobrogenii considerați ca o avere dotată a administrației? Atâtea alegeri comunale și județiene, făcute până acum, încredințează de contrar pe ori-ci-

ne ar voi să și-le reprospateze în memorie.

Dacă ni se contesta pletora de electivi, contestase-va celor 1000 *proprietari mari*—cum li se zice dincolo, celor cu venit de 1200 lei—până și capacitatea de a distinge în țară pe prierinii acestei provincii? Ar fi prea de tot.

È vr'un element local, ce pricinuește împedecarea rezolvirei acestei chestiuni? Și, dacă este, se crede că prin izolarea și ținerea lui departe de afacerile publice cauza românis-mului va câștiga? Noi credem tocmai contrarul, și avem în partea noastră istoria contemporană a statelor vecine.

Elementul cel mai de temut ar fi Bulgarul, vr'o 30.000 suflete în toată Dobrogea. Dar, Românii din această provincie, autohtoni și coloni, trec mult peste 100.000; și dar suntem în mare majoritate.

Deosbit de acesta, ce rătăcauzat-au vre-o dată țării, de sute de ani, satele numeroase și compacte de Bulgari din districtele Ilfov, Vlașca și multe altele? Istoria nu ne spune nimic. Ei au fost cei mai pacnici și liniștiți cetățeni.

Toleranța Românilor, proverbială în întregul Răsărit, n'a făcut de cât asimilari printre toate neamurile creștine. De ce ne-am teme numai pentru Dobrogea?

În afara de Turci, ar mai fi Israeliții ce pot prejudeca, în mintea celor de la centru, deslegarea acestei probleme, devenită acum ardeătoare. Dar ei sunt așa de puțini. Sunt 73 alegatori evrei în Tulcea, 24 în Babadagh și alți vre-o 50 în celelalte orașe și sate ale districtului vecin; iar în Constanța numărul lor e numai de 30 din 270 alegatori comunali.

Dacă s'ar căuta bine,—presupunând ca ei sunt o pedecă în acordarea drepturilor politice Do-

brogei—jumătate din toți aceștia n'au fost raiale turcești, și prin urmare n'ar putea fi cetățeni români. În orice caz numărul lor e foarte reductibil; dar chiar de n'ar fi, aceasta n'ar trebui să fie o cauză persistentă și permanentă de ne-deptășirea Dobrogenilor, de prelungirea actuali stări de lucruri devenită atât de îngrijitoare pentru viitorul Românilor.

Mai susțin unit, între câți câte-va ziare din București, că, spre a se acorda drepturile politice Dobrogei ar fi nevoie a se modifica Constituția. Dacă aceasta nu e un pretext, o trimitere la calendele grecești, noi credem că n'ar fi nevoie de atâta solemnitate.

Constituția singură o spune, prin următorul: **Articol adițional.**—*Dispozițiunile a acestei Constituțiuni se vor putea aplica prin legi speciale și în partea României de peste Dunăre.*

Iată acum ce zice Legea organică a Dobrogei. Constituția acestei provincii: **Art. 4.**—*O altă lege (specială) va statua despre reprezentațiunea locuitorilor Dobrogei în Parlamentul român.*

Pot comentatorii Constituției să susție că, spre a fi admiși Dobrogenii în Parlament, va trebui să se modifice legea fundamentală a țării; noi nu vedem de cât necesitatea unui singur articol, care ar zice pur și simplu: *Toate legile speciale din Dobrogea sînt și rem în desființate pe viitor; Dobrogea intră sub imperiul legii comune.*

Spunem sincer: nu vedem nimic ce s'ar putea opune la satisfacerea imediată a cererei unanime a Dobrogenilor. Dacă e ceva, de ce nu vorbesc, ziarele partidului liberal, care, cum am mai zis, numără printre fruntașii sei destul bărbați de valoare, cunoscători și iubitori ai acestei provincii?

În lipsa de ori-ce răspuns, de

ori-ce explicații, siliți vom fi a căuta, printre ipoteze, deslegarea acestei enigme ce pare a pluti peste capetele bărbaților noștri de Stat, dintre cari nici unul n'a zis o vorbă până acum în asta privință.

P. Grigorescu.

APELE DE MARE

(Urmare)

Climatul maritim prezintă o temperatură mai joasă dar mai regulată ca cea din interiorul țării; presiunea barometrică este mai forte și curenții aproape continuă; aerul este umed și încărcat de săruri, are prin urmare o acțiune mai excitantă și pentru a suporta acest climat se cere o forță de rezistență fără care devine periculos la cei slabi și delicați, cu predispoziție la fisie.

În regiunile de sud unde climatul este mai dulce, fisicii își pot găsi o ameliorare a suferințelor, pe când regiunile despre nord măresc gravitatea către o terminație fatală.

Pe mare lipsind focarele de infecțiune ce le întâlnim pe uscat, aerul nu poate fi infectat și puritatea lui merge până acolo în cât unii bacteriologiști pretind că nu are nici microbi.

Prin urmare aerul ce respirăm pe malurile mării este nu numai curat dar mai activ, mai oxigenat, fără acid carbonic și nici gaze rezultate din putrefacția ori descompunerea materiilor organice aflate pe uscat, de unde rezultă că ematoza se mărește, respirația se face mai liberă, mai activă, mai completă și mai plină, lincezeala dispăre, oamenii se simt mai vioi, mai veseli și voioși, fața li se animează, se colorează, ochii devin mai strălucitori, pulsul mai plin și bate cu mai multă vigoare, apetitul se activează, stimulează digestiunea care se face mai completă și prin urmare mărește nutrițiunea. Într'un cuvânt aerul de mare este un vivifiant puternic pentru organism.

Prin forța curenților aerul de mare este transportat la distanțe destul de mari pe uscat unde întâlnind aerul de uscat, se amestecă și îl purifică.

Copiii scrofuloși și limfatici cu o constituție deteriorată și au regă-

sit sănătatea numai jucându-se pe malul mării.

După cum am zis aerul de mare este încărcat cu săruri, cea ce face ca atât sănătoși cât și cei anemici ori bolnavi fac o adevărată inhalațiune de aer încărcat cu cloruri de sodiu și alte săruri necesarii organismului.

Aci în Constanța ar fi de dorit a se încerca plantațiunii de pini maritimi, cari dacă ar reuși, ar mări valoarea terapeutică a acestei stațiuni și cu o cheltuială relativ nu tocmai mare s'ar mai procura publicului loc de preumblări și distrațiuni folositoare sănătății.

Vaporii din timpul zilelor calduroase absorb căldura și fac ca serile să fie mai răcoroase și umede.

Stațiuni Medicale.

Numim stațiuni medicale diferite localități cari prin pozițiunea lor, a aerului atmosferic, climatului ori a apelor minerale ce isvoresc în acele localități exercită acțiunea lor fiziologică asupra organismului într'un mod favorabil or curativ în unele boale; așa avem:

1. *Stațiuni climatice.* Numim astfel pe acele care prin poziția lor influențează asupra organismului sănătos sau bolnav.

Asemenea stațiuni la noi în țară avem: 2 Dragoslavele, Câmpulung, Nămești și Rucăr în județul Muscel; — 2. Predeal, Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic și Câmpina în județul Prahova; — 3. Slănicu și Penteleu-Bașca în jud. Buzău; — 4. Novaci, și Titvele și Tismana în județul Gorj; — 5. Monastirea Agapia, Bălătești și Orașul Piatra în județul Neamțu, etc. etc.

(Va urma)

PADURILE DOBROGEI

Studiu supra sistemului de exploatare

DE

PETRE GRIGORESCU
SILVICULTOR

(Urmare)

12

Exploatarea arboretului din afara perimetrelor—Vendarea.—Ceva despre proprietatea forestiera privată—Arendarea.—Exploatarea bracurilor direct de Stat și avantajile acestui sistem—Cauzele nereușitei exploatarei în regie până acum.—Ocupațiile unui șef de ocol în Dobrogea.

Trei sisteme stau la dispozițiunea Statului pentru exploatarea pădurilor și arboreturilor sale din Dobrogea.

Vindarea, concesiunea pe termene către a-tr-prenori și exploatarea directă de stat.

Zicând *vendarea*, nu înțelegem nici de cuna grosul masivelor din perimetrele hotărâte pentru conservare și regenerare ci numai *arboretul fără nume*, ce cade afară din zonele forestiere, delimitate după cum s'a zis mai sus.—Aci cumpărându-și bine interesele, n'ar rămânea Statului altă alternativă de cât: sau să le vinză, sau să le exploateze în regie. În chipul arătat până acum, adică dându-se cumpărătorului o completă libertate a-și tăia, ori-ce și ori-cum voeste, materialul, din totalul acestor bracuri, sau cel puțin din niște porțiuni anuale destul de largi.—Posibilitate intervenirei unui antreprenor sau a parchetației regulate, este exclusivă, cu desăvârșire din toate punctele de vedere.—Este destul să menționăm că nu se rentează, fără a mai desvolta motivele pentru ce.—Să nu se scape însă din vedere un minut, că vorbim de păcurile de meșelic și arboretul isolat, a căror regenerare e părăsită.—Ceea ce importă aci pe proprietar, de o dată, este prefacerea materialului în bani.

În ce chip s'ar putea câștiga mai mult?

Vinzându-se odată pentru tot-dea-una către locuitorii din satul pe me-reaua căruia ar fi situată porțiunea, —înțelegem numai lemnul—, după cum se face cu arboretul cădnt pe loturile cumpărate, sau către așteia unui alt sat vecin, ca aceștia (locuitorii) să-și împartă produsul între ei, am face o mare nedreptate locuitorilor de la câmpie.—Afară de aceasta, e îndoielnic lucru dacă, în asemenea cas, s'ar prinde cel mai mare preț pe produs.

Experiența cu vnzarea arboretului după loturile de pământ vindute în unele sate din plasa Silistra-Nouă, justifică cu prisos bănuiala noastră.—Nu credem că locuitorii de prin păduri, din cari unii posed încă tuferișuri adevărate suficiente lor, pe locurile lor proprii, se vor grăbi a oferi prețuri mai mari ca acele ce se pot obține de la locuitorii câmpiei.

E adevărat că în această ipoteză am scăpa de ori-ce bătaie de cap; dar nu pentru noi silvicultorii sunt pădurile aci; ci noi pentru ele: vreați să zic, să le administrăm mai întâiu după trebuințele generale ale momentului, și mai numai în adouă linie, ale viitorului, cred eu, și în urmă ale Statului cu toate atribuțiile ce mai are de persoană morală

și imperisabilă, proprietar, etc., și dovada că este așa este faptul, că de zece ani pădurile din Dobrogea se exploatează contra tuturor regulilor usitate peste Dunăre, contra legii silvice chiar.

A! dacă ar fi vorba de vîndarea arboretului cu pămînt cu tot, atunci mi s'ar schimba părerea, din respectul pentru proprietatea păduroasă privată, căutînd în altă parte satisfacerea cererilor locuitorilor cîmpeni.—In așa cas nu s'ar putea, cel puțin, întempla, ca peștele cel mare să înghiță pe cel mic; ca cel mai tari să'și asume, și cel mai mult și cel mai bun material, în paguba celor mai slabi. fapt ce s'ar putea împedea foarte cu greu de autoritatea distribuitoare.—In așa cas mai fie-care locuitor păduroasă și-ar putea avea bucățița de codru, după cum au în clasa Boemie, pe care are îngriji-o și cultiva de sigur mult mai bine de cât statul.

Niște exemple de acest fel de pădurici am văzut aici în Lunca Vița. Vacăreni și Jijila, din plasa Macin, unde fie-care locuitor, ce are o vie la costișele colnicelor. au închis din timp, ca perdele, și o bucățiță de tufeș, care îngrijit, de aproape speciile ce îl compun, sunt astăzi adevărați «Sulinari» cum li se zice în o parte a Transilvaniei. (Va urma)

Informațiuni

Câte-va ziare independente, *Adevărul*, *Lumea Nouă*, între care *Universul*, printr'un prea frumos articol de fond al numărului de ieri, se ocupă cu destul interes de păsările Dobrogenilor, pe când ziarul partidului de guvernămînt nu pomenesc nimic de drepturile politice ce reclamăm.

Dacă am spune că cutare notar e un bețiv, că cutare funcționar public e neglijent, ori că cutare agent polițienesc speculează în mod nerușinat bordelurile, ai vedea reproduceri ori desmișcări, lungi și comentate.

Ce moravuri!

În ședința de Vineri a consiliulul comunal s'a admis din nou urcarea prețului pâinei, reducându-se greutatea la 1000 grame din 1100.—Felicitiți brutari, de câtă compătămire se bucură în rîndurile consiliulul comunal!

Tot în această ședință d-nul primar a anunțat un mare împrumut

pentru lucrări de edilitate publică, între care acei al aducerii apei făcerea a 2 hale, a unor școli și plantațiuni.—Ședința s'a amînat p. azi.

D. Sp. Fr. Luzzi, inginer la lucrările hydraulice a fost înaintat în gradul de asistent clasa I și uimit șef al secțiunii a II a din portul Constanței.—Felicitările noastre sincere meritosului dobrogean

D. Prefect al județului s'a înapoiat ieri din București, unde a fost primit de M. S. Regele într'o lungă audiență.

Noul vapor românesc *Cobra* face regulat cursele la Constantinopol și înapoi, numai în 12 ore.—Construit în forma vapoarelor de pe Dunare, oscilațiunile sînt foarte puțin și ușitoare, că fie-cine, fără desăgrementul seului de mare, poate face cu plăcere voiajul la Constantinopol. Are un salon atât de mare și curat, că s'ar putea da baluri în interiorul său.

D-nu Boldur-Voinescu directorul societății de asigurare «Unirea» a demisionat din această funcțiune cu începere de la 1 Ianuarie, rămînd, fiind ales. membru în consiliul de administrație al acestei societăți. În locul d-sale s'a numit d-nul Bolintineanu, actual consilier, și fost membru în recenta comisiune interimară a comunei București.—Prin această numire s'a asigurat societății concursul guvernului actual.

După informațiunile particulare ce avem, prețul cerealelor, scăzut de câte-va zile din cauza serbătorilor catolice, va reîncepe în curînd.

Indemnă pe vîndători a nu se grăbi cu desfacerea produselor; iar cei ce ce vor avea nevoie de bani să se adreseze cu încredere Băncii Agricole, care face avansuri lesnicioase și convenabile pe produse în magazin.—E probabil că această Bancă să negocieze în viitor singură vîndarea către casele din străinătate a grînelor particulare, cu un comision foarte mic sau alte modalități ce vor permite a se economisi producătorului și comerciantului mișcările usitate până acum.—Spre acest scop se așteaptă deciziunea consiliulul de administrație al Băncii, în capul căreia e acum dl Teodor Roseti, fostul guvernator al Băncii Naționale până acum.

D. G. Petrescu-Durostorian, origi-

nar dobrogean, inginer, actual proprietar cultivator al moșiei Carilkof din comuna Masurat, ne trimite un lung și prea frumos articol relativ la drepturile politice. Regretînd că ni s'a trimis prea tîrziu, îl vom reoduce în numărul viitor.

Mat ținînd timpul ploios ce dănuiește de câte-va săptămîni în Dobrogea, economii de vite sunt amenințați de o mare nenorocire, de slăbirea și înrăirea desăvârșită a oilor. Cîmpul fiind peste tot golaș, fără adăposturi și instalațiuni de nutrire, oile stau în bătaia căii pe cîmp nu se pot duce din cauza nenorocului. Vecinic cu ploaia în spinare, ceea ce cauzează rîia, vitele vor rebegi cu nutrețul lângă ele și muri în cele din urmă de slăbiciune. Cei cu grajduri și putere se vor grăbi a înființa iesle și sghiaburi, iar cei ce obișnuiesc ale ținea sub cer liber, la adăpostul unor perdele de stof, cum sînt în majoritate mocanii, vor espia amar îndărijirea lor de a nu construi saiele sistematice, după cum pretutindenea au Bulgarii și Turcii pentru vitele lor.

Cerem guvernului să reducă, pentru acest nenorocit an, la minimum posibil prețul leșiei de spălat oile de rîie.—Ar fi o înlesnire mare.

Citim în ziarul *Adevărul* următoarele:

Din sorginte autentică sîntem informați că revizuirea constituțiunii este definitiv hotărâtă în cercurile guvernamentale. Ceva mai mult: Regele sprijină călduros ideea revizuirii pentru a se da drepturi politice dobrogenilor.

Regele stăruie să se facă tot fel de îmbunătățiri în această provincie pentru a o pune la adăpostul intrigelor muscălești și bulgărești și pentru a stărpi nemulțumirile locale.

Intr'o convorbire pe care a avut-o alalta-ieri cu un personaj oficial, Saveraul a declarat că ține mult ca portul Constanța să fie gata în trei ani, apoi ajungînd la chestia politică a cerut informațiuni asupra chipului în care ar fi compuse colegiile electorale în Dobrogea și a luat note amănunțite de tot ce i s'a spus.

După câte știm chestia revizuirii Constituțiunii va fi agitată în Cameră chiar în sesiunea viitoare și va cuprinde 3 puncte:

1. Darea drepturilor politice dobrogenilor;
2. Modificarea legii electorale;
3. Inamovibilitatea magistraturii.

Părintele Doctor Lucaci «împăratul luptătorilor români de peste munți» cum îl numește un ziar din capitală, a sosit în București, Joi la orele 11 jum. a. m., venind din

Roma, unde a obținut reintegrarea sa în parochia de la Siseset, de unde îl destituise renegatul Episcop al Gherlei, Szabó.—I s-a făcut în Capitala României cea mai strălucită primire de cetățenii capitalei, de studenții universitari și membrii Ligii cari au eșit cu steaguri întru întâmpinarea apostolului martir.

Prinzând de veste prea târziu, spre a putea asista la primire, biroul Secțiunii Constanța, i-a trimis gara București următoarea telegramă:

Părintelui D-r Lucaci

«In numele Românilor membrilor, al Ligii secțiunea Constanța, vă urăm bună sosire în Metropola Românilor. D-zeu să vă dea putere și tărie să continuați, ca și până acum, apostolatul ardent al patriotismului. Ca și cei prezenți la sosire, sintem, cu inima și sufletul entusiști admiratori al martirului naționalității române».

p. Biroul secțiunii P. Grigorescu.

În ședința de azi a consiliului comunal d. primar a dat citire unui raport prin care cere încuviințarea unui împrumut de două milioane de lei pentru aducerea apei, înființarea unui salon de cură, un institut de hidroterapie, școli, trottoare, 2 hale și un bulevard în dosul Diviziei.

Consiliul a amânat desbaterea pentru Luni spre a vedea resursele.

Affăm cu plăcere logodna amicul nostru I. D. Balaban cu gentila d-șoară Alexandrina D. Stanovici.

Felicitările noastre tinerilor logodiți.

Aducem la cunoștința abonaților noștri din oraș și județ că Agenția principală locală a societății de asigurare mutuală «Unirea» e autorizată a liberi direct Polite de asigurare în ori-ce ramură, cari se vor preda asigurătorilor imediat la subscrierea ofertei fără a se mai aștepta, ca până acum, aprobarea Direcțiunii generale din București.

Prin urmare ori-cine din amicii noștri de la țară, având necesitate pot în aceeași zi: asigura produsele din magazin și a face ori-ce împrumut la Credit sau Banca agricolă din Constanța. — Premide de asigurare se știe că sunt mult mai mici de cât la celelalte două societăți concurente.

Biuroul este în strada Gării No. 13, visavi de noul local de primărie, și este deschis toată ziua

Legătoria de Cărți

Subscribul aduc la cunoștința onor. public că am înființat pe lângă atelierul de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a lega:

Cărți, reviste, note de piano, a încadra rame și în fine tot ce se atinge de această branșă.

GR. M. GRIGORIU.

**„UNIREA”
Societate generală de Asigurare mutuală
DIN BUCUREȘTI**

Autorizată prin Înaltul Decret Domnesc sub No. 1530 după deciziunea consiliului de miniștri dela 27 Iunie 1877. Monitorul oficial No. 160 din 16 (28) Iulie

Acastă societate de proprietate asigură, contra incendiului, imobile, fi construite de zid, polantă sau gard, fie acoperișul lor cu tinchea, olan și adridă, țestie, etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, și, rîpe pe o oritate de cât la celelalte Societăți cari fac o speculă din premiile asigurătorilor.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului Mobilie, Marfuri, Produse, Pae și Nutrețe în Șire, Stogari, clăi pe cîmp Liber și în magazii.

Societatea «Unirea» mai face asigurări asupra «Vișet» în toate combinațiunile uzitate și anume:

- a) Asociațiuni mutuale de supraviețuire.
- b) Asociațiuni mutuale cu produs minimal garantat și cu participare de 85 la sută.
- c) Contra-asigurării cu 8 la sută dobînda și fără dobînda.
- d) Ca itaturi fixe în cas de deces cu beneficiul etății.
- e) Asigurări temporale și
- f) Rente viagere în diferite combinațiuni.

Asemenea mai asigură contra riscurilor de «Grindină», precum și contra riscurilor de transport pe fluvii, mări și corpuri de vase, toate aceste asigurări «Unirea» le face cu premii reduse

Informațiuni și prospecte se dau în București, la Direcțiunea generală str. Dămnei No. 2, iar în districte la agențiilor respective din orașe.

Direcțiunea generală

Societății de Asigurare mutuală Unirea

LIBRARIA și TIPOGRAFIA „UNIVERSALA”

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

36—Piața Independenței—36

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librerie; precum:

Papeterie bogat montată, cărți școlastice, de științe și diferite Romane în limba ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Doamnelor perceptori, Onor.

Primărilor, Epitropicilor de Biserică

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea promptă și prețurile cât se poate de moderate.